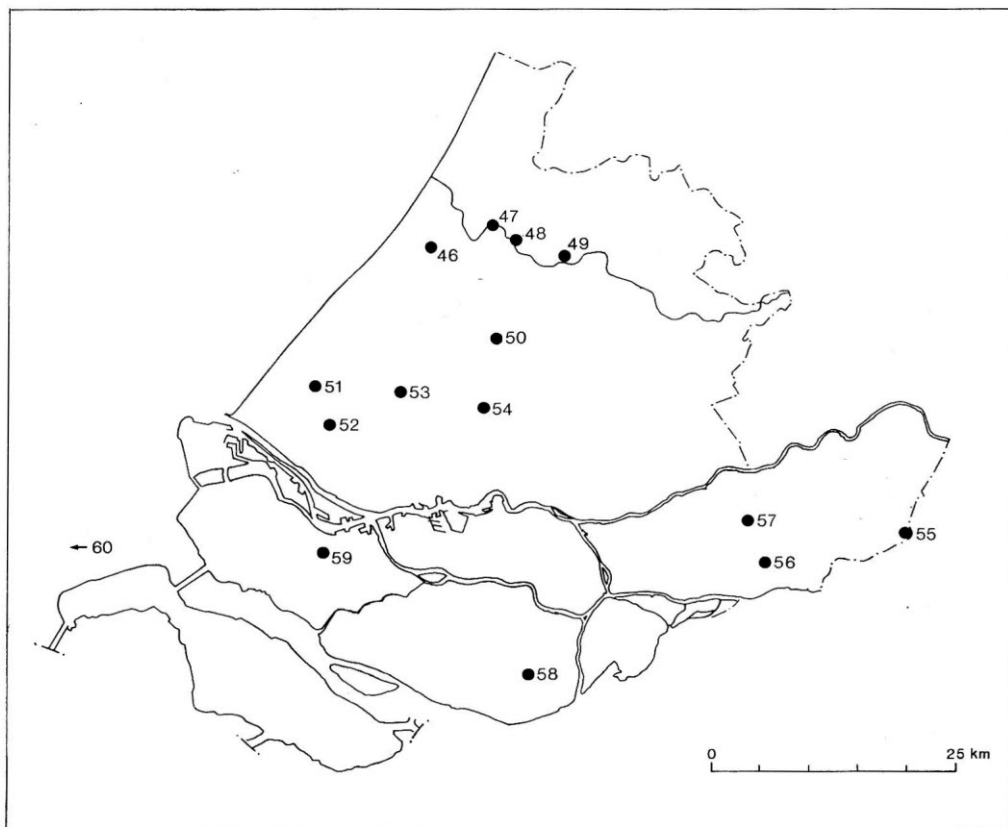

Ottoland Van 10 mei tot 5 juni en van 6 tot 22 augustus werd te Ottoland een nederzettingsterrein van de klokbeke- en wikkeldraadbekeercultuur uit ca 1700 v.Chr. onderzocht. Deze woonplaats was in 1966 ontdekt bij de archeologische verkenning van de Alblasserwaard. In het kader van de ruilverkaveling werd het bewuste perceel bestemd voor de nieuwbouw van een boerderij. Het bleek in dit geval helaas niet mogelijk (zoals in soortgelijke situaties de afgelopen jaren) de voorgenomen plannen te wijzigen.

Reeds in 1969 was bij de aanleg van de Klokbekerweg, ter plaatse een groot deel van een wegcunet onderzocht, waarbij de rand van het nederzettingsterrein was aangesneden en gedocumenteerd. In aansluiting hierop werd nu een oppervlak van ca 1200 m² onderzocht. De nederzetting is gelegen op de zogenaamde Schoonrewoerdse stroomrug, naast een kleine dwarsgeul, dus in een geografische situatie, die exact gelijk is aan die te Molenaarsgraaf. Onder een overdekkende, zeer jonge klei van 30-40 cm dikte waren de bovenste 20-40 cm van het zandlichaam van de stroomrug grijs verkleurd, het gevolg van bodemvorming en bewoning. Alle vondsten bevonden zich in deze laag. Om de vondsten te verzamelen en ook het kleinste materiaal niet te missen, werd besloten deze laag niet op de conventionele wijze af te schaven, maar de grond per m² uit te zeven met behulp van twee grote zeven, zoals die ook al bij de Hazendonk waren gebruikt, met waterspoeling van een speciaal daarvoor aangelegde bronnering. Het werk dat door de opgravingstechnicus en zijn medewerkers, arbeiders en vakantiewerkers, is verzet verdient alle waardering en respect. De hoeveelheid werkkraft en tijd die dit omvangrijke zeefprogramma opeiste bleek namelijk aanzienlijk meer dan was voorzien en de uitgestrektheid van het vondstareaal was zo groot, dat ondanks alle inspanningen een klein deel onopgegraven moest blijven. De resultaten van het onderzoek zijn pas volledig op hun waarde te schatten na het uitwerken van alle opgravingsgegevens, welk werk in 1980 ter hand is genomen. Op dit moment moeten wij vaststellen, dat de verwachtingen te hoog gespannen zijn geweest. In de opgetekende grondsporen zijn geen huisplattegronden te herkennen. Er is slechts sprake van enkele groepjes palen en enige onduidelijke paalrijen. De vondstverspreiding, voor zover geanalyseerd, toont opvallend weinig differentiatie. Er zijn enkele kleine vondstconcentraties te herkennen, maar de grenzen van het vondstgebied zijn zeer vaag. Kenmerkende versieringsmotieven op de overwegend kleine scherven

Afb. 18 Overzicht van vindplaatsen in Zuid-Holland in 1979. Voor de perioden (kolom 3) zie p. 229. Tek. ROB.

Abbenbroek	59 (N)	p. 277
Asperen	55 (LM)	p. 281
Berkel	54 (B)	p. 277
Delft	53 (LM)	p. 282
Giessenburg	56 (LM)	p. 282
Honselersdijk	51 (R)	p. 279
Koudekerk	49 (R, VM)	p. 283

Leiden	47 (R, LM)	p. 281, 284
Leiderdorp	48 (R)	p. 281
De Lier	52 (LM)	p. 284
Noordzee	60 (M)	p. 289
Ottoland	57 (N)	p. 277
Strijen	58 (NT)	p. 288
Wassenaar	46 (B-IJ, LM)	p. 278, 289
Zoetermeer	50 (NT)	p. 289

zijn over het gehele terrein verspreid. Het vuursteen toont een opvallend verschil met 'Molenaarsgraaf'. Te Ottoland werden acht pijlspsen gevonden, te Molenaarsgraaf geen. Daar werden enkele tientallen krabbers verzameld en enkele grote getoucheerde klingen, categorieën die te Ottoland praktisch ontbreken. Het chronologisch verschil tussen beide nederzettingen is zeer gering of nihil. Ondanks de identieke landschappelijke situatie blijken er dus toch redenen aanwezig te zijn om een verschil in economie van beide plaatsen te veronderstellen.